

Evelina Savickaitė ir Karolis Kazlauskis

Iter vitae

arba gyvenimo
kelionė
aplink pasaulį

Alma littera

*Savo istoriją skiriame
šeimoms
draugams
ir tiems, kurie nori pažinti.*

Turinys

Ižanga | 10

Kraunamie kuprines | 13

E U R O P A

Pajudame iš Lietuvos (22) ■ Greitai per šešias šalis (23)

A Z I J A

Turkija | 29

Turėk nedaug (32) ■ Trintis (35) ■ Kelionė pakimba ant plauko (37) ■
Kelias tyloje (39) ■ Kapadokijos urvuose (40) ■ „Greitukės“ būstinėje (43)

Gruzija | 46

Tbilisio žavesys ir skurdas (48) ■ Senuoju Gruzinių karo keliu (50)

Azerbaidžanas | 55

Nuotaikingi posūčiai (57)

Rytinė Turkija | 61

Lovos tualete (63) ■ Kurdų kraštuose (65) ■ Šalčiausia naktis (67)

Iranas. Šilko keliu | 69

Moteris tarp moterų (72) ■ Moteris ir vyrai (76) ■ Hafezo dvasia (79) ■
Persepolis (81)

Turkmėnija | 86

Karakumų dykuma (91)

Uzbekija | 93

Bazarų keliu (94)

Kirgizija | 97

Ištrigę kalnuose (100) ■ Igoris prie Isyk Kulio (103)

Kazachija | 105

Almata (106)

Kinija | 109

Sveikata (113) ■ Vartai į kinų pasaulį (116) ■ Šešėlis iš praeities (123) ■
Spalvingos nakvynės (126) ■ Pietinė Kinija (129)

Laosas | 131

Tailandas | 136

Stotelė pas vienuolius (137) ■ Žaidžiame namus (141)

Malaizija | 143

Indonezija | 145

Sumatros sala (145) ■ Javos sala (149) ■ Bromo ugnikalnis (151)

A U S T R A L I J A

Pietvakarinė Australija (157) ■ Kitas gyvenimas (161) ■
Nalaboro plynė (164) ■ Australijos lietuviai (165)

Š I A U R Ė S A M E R I K A

Havajai | 171

Aliaska | 174

Bajersas (177) ■ Akistatoje su gamta (179) ■ Už poliarinio rato (184)

Kanada | 186

Svečiuose pas naminę kiaulę (190)

JAV | 193

Vandens kelias (195) ■ Kai gali dingti namai (206) ■ Per pietines valstijas (210)

C E N T R I N Ė A M E R I K A

Meksika | 213

Nelegalai Meksikoje (213) ■ Kukurūzų dievas (214)

Gvatemala | 222

Vaivorykštės susitikimas (225)

Salvadoras | 230

Nikaragva | 234

Kosta Rika | 238

Panama | 246

Gyvenimas pagal Deividą (247) ■ Per bangas (250)

PIETŲ AMERIKA

Kolumbija | 257

Apie pavojus (258) ■ Apie laimę (262) ■ Apie akis (264)

Venesuela | 266

Eldoradas (270)

Brazilija | 273

Manausas (276) ■ Amazone su „Anna Katherine II“ (277) ■
Dovanų karaliai (281) ■ Sostinė Brazilija (283) ■ Rio (285)

AFRIKA

Afrika. Dar ne. | 290

Zambija | 296

Malavis | 301

Per kaimus pėsčiomis (304) ■ Baltojo vargai Afrikoje (309)

Tanzanija | 312

Santa (316)

Kenija | 321

Pašnekesiai apie virsmus (323) ■ Per dykumą su šautuvu (326)

Etiopija | 330

Deginti veidai (331) ■ Lalibela (336) ■ Kaimynystėje su hienomis (339)

Sudanas | 341

Naktis prie piramidžių (344) ■ Vadi Halfa (345)

Egiptas | 348

Keltas Sudanas–Egiptas (348) ■ Raudonoji jūra (350)

EUROPA

Kelių pabaigos (353) ■ Suirzusi šalis (355) ■ Jaudulys pakeliui namo (357) ■ Svajonės (358) ■ Lietuva (361)

Vietoj pabaigos. Ką aš supratau Kelionės metu | 365

Ką supratau apie nežinomybę (365) ■ Ką supratau apie save (366) ■ Ką supratau apie santykius (369) ■ Ką supratau apie žmonių pasaulį (370) ■ Ką supratau apie namus (372) ■ Ką supratau apie gamtą (374) ■ Ką supratau apie laiką (376) ■ Ką supratau apie kelią (377)

Po metų | 379

Padėka | 380

Šaltiniai | 382

Įžanga

Mano vaikystės knygų lentynose buvo daugybė pasaulio pasakų. Nulindusi į kamputį vis iš naujo krimsdavau Kambodžos, Afrikos, Indijos, tadžikų ar uzbekų istorijas. Jau tada aš keliavau: mintyse piešdavau, ką žmonės veikia kituose kraštuose, ką valgo, kuo tiki. Mano vaikiška vaizduotė kurdavo pasaulį tokiomis iliustracijomis, kad kvapą gniauždavo. Vėliau kartu su mani mi užaugo noras savo akimis pamatyti, užusti, pažinti, troškau susidėlioti kuo visapusesnį pasaulio vaizdą. Kelionėse galiausiai susitiko vaikiška vaizduotė ir suaugusiojo mintis.

Karolis visada mėgo iššūkius, jam nuolat magėjo atsiduoti nuotykiui, avantiūrai. Kirbėjo mintys, kaip kuo įdomiau nukakti nuo vieno taško iki kito arba ryte dūrus pirštu į žemėlapi vakare leisti į naktinį žygį. Jo kišenėse ir galvoje prisikaupė nemažai kelionių autostopu po Europą patirties.

■ ■ ■

Vedami šių, kiekvienas savų, aistrų mes išsirengėme į žygį aplink pasaulį. Pusantrų metų keliavome per 6 žemynus, nuvažiavome autostopu per 72 000 km, šį atstumą mums padėjo įveikti 720 įvairiausių transporto priemonių – automobiliai ir sunkvežimiai, lėktuvai, rikšos, keltai, tralai ir sniego valymo mašinos. Kišenėse švilpavo vėjai, todėl per dieną vidutiniškai kiekvienas teišleidome apie 22 litus. Kuprinėse turėjome viską, ko gali prireikti, dažniausiai jos sverdavo apie 23 kilogramus, o prisikrovus maisto ir vandens – net ir 40 kilogramų. Buvome pasirengę palapinėje nakvoti, kai naktį spaudė –30 °C šaltis, ir ištvirti +47 °C laipsnių karštį dykumose ar atogrąžų miškuose.

Kartais keliaudavome vieni, kartais – drauge su įvairiais žmonėmis, taigi į pasaulį žiūrėjome ir jų akimis: jie buvo mūsų gidai, su išskirtinėmis žiniomis, unikalia patirtimi, savais klystkeliais ir atradimais. Ši kelionė įvyko tik todėl, kad mums padėjo pasaulio gyventojai. Matydami mūsų vis labiau apsitrynusias kuprines, imdavo į mašinas, kviesdavo į namus, įsileisdavo į savo gyvenimus, atsiverdavo. Mes leidomės gerumo grandinės vedami, jautėme pasaulio pulsą.

■ ■ ■

Ši knyga yra dviejų keliautojų – vyro ir moters – stebėjimas pro skirtingus žiūronus: Karolis į pasaulį žiūrėjo pro fotoaparato akį, o aš klausiau, uodžiau, liečiau ir viską dėjau į žodžius. Mes abu mąstėme, klausinėjome kitų ir vienas kito, svarstėme, stebėjome ir stebėjomės.

Kuprinės susitrynė, drabužiai suplyšo, batų sudėvėjome po kelias poras, tačiau širdyse įrašėme vieną svarbiausių mums gyvenimo puslapių – savo Gyvenimo Kelionę. Labai norime, brangus skaitytojau, pasiimti Jus ir pusantrų metų praleisti drauge pavojuose, šaltyje, skausme, įstabiuose gamtos kampeliuose ir žmonių istorijose.

*Neik ten, kur kelias veda.
Keliauk verčiau ten, kur jo nėra ir palik savo pėdsaką.*

R. V. EMERSON

Krauname kuprines

Saulėtą vasaros vakarą užsuku pas Karolį. Kol jis pliko žaliąją arbatą, ne pirmą kartą tyrinėju pasaulio žemėlapi. Kiek čia lankausi, jis, kipšelis, garbingą vietą ant visos sienos užimantis, vis prašosi dėmesio. Vieniems ramybės neduoda knygų kvapas, kiti negali praeiti pro šokolado parduotuvę. Man kvepia žemėlapiai. Skaitau juos kaip pasakų knygą, žadančią dar nepatirtus nuotykius, ir kylu į žygius. Žvalgantis po didįjį Karolio žemėlapi svajonių apie tolimesnes keliones kartu su juo nekildavo. Tačiau tąvakar kaip niekad ilgai žiūrėjome į pieštus kalnus ir upes, sunku buvo atsitraukti. „Kaip nuostabu būtų imti ir apkeliauti aplink pasaulį“, – net neatsimenu, kuris garsiai ištarė, matyt, ši mintis tiesiog sklandė ore, ir kažkuris tąkart ją pagavo. „Gal kada nors...“ – susimąsto Karolis. Bet nei jam, nei man toji idėja pro šoną nepraėjo – grūdas pasėtas. Dar daugel vakarų kartu gėrėm arbatą, bet apie jokias pasaulio keliones kurį laiką neužsiminėme. Kažkas brendo mumyse.

Lyg tyčia, viskas aplink pradeda klostytis taip, kad imtis šio sumanymo lieka vis mažiau kliūčių. Aišku, sveikas protas tokius ketinimus siūlo pavožti po indu, bet aš negaliu. Man jau atrodo, kad būtent dabar reikia veikti. Visi darbiniai projektai kaip susitarę baigiasi. Net dviratį tąkart kažkas nujoja, ir, pasak vieno protingo žmogaus, visata, matyt, ženklą duoda. Tačiau ko man grūstis į svečius kraštus? Bene laimės ieškoti? Aš visai laimingai gyvenu, dirbu, regis, prasmingą darbą, turiu pulką draugų. Gal šilta kasdienybė migdo ir man žūt būt reikia iššūkio?

■ ■ ■

Kol kas stoviu viena su susivėlusiomis mintimis. Karolis atsiėmė universiteto diplomą ir mąsto, ką veikti toliau, neaiškius sumanymus atidėjęs geresniems laikams. Sykį vakarieniaujant anksčiau garsiai ištarta mintis sugrįžta, ir tąsyk Karolio akys sužiba. Pirmą kartą mes rimtai įsišnekame apie tai, kad gal įmanoma apkeliauti tą žemėlapyje išpieštą pasaulį, netgi leidžiamė sau garsiai pasvajoti, kaip tai darytume. Keliauti motociklais ar automobiliais skersvėjų perpučiamomis kišenėmis mes neišgalėsime. Dviračiui aukso kubilo gal nereikia, tačiau jo taisymas vis tiek brangiai atsieitų. Autostopu, Karolis tada pasako. Man mintis atrodo kiek bauginanti, nes iškart galvoje nusipiešiu vaizdą, kaip strigsime kokiam didmiestyje arba liksime dykumoje be vandens lašo. Pasvajoję, idėjos grūdėlį atidedame, nes kol kas Karolis laukia svarbaus atsakymo iš vienos kompanijos, jis dar svarsto. Jam tai kryžkelė – traukti į darbo laukus, kur atlyginimas aiškus, karjeros laiptai nušluoti, ar kelioniniais batais braidžioti giriomis. Nežinomybė ir nemindžioti takai, matau, jį gundo labiau. Tą vakarą bičiulis išdrįsta brėžti aiškų brūkšnį, ir nuskamba orą virpinantis nuosprendis: „Jei jokia kompanija neparašys atsakymo iki spalio pirmosios, leidžiamės į kelionę.“ Dvi savaitės.

■ ■ ■

Kol laukiam, dar niekam nedrįstu išsiduoti, bet parduotuvėse varvinu seilę žiopsodama į kelioninius batus, glostau žemėlapius ir purtydama galvą tempiu save į šoną, kad galutinai nesusierzinčiau. Galų gale, juk viskas priklauso ne nuo manęs. Vis dėlto viduje tvirtai apsisprendžiau, kad nesvarbu, jei ir ateis nauji projektai mano pusėn, šiuos kelerius metus noriu skirti savo ir pasaulio pažinimui. Dabar tereikia sulaukti Karolio apsisprendimo.

■ ■ ■

Sėdime abu ant smėlio skardžio akis nuleidę į Šiaurės jūros bangas. Vėjas taršo jos padrikus plaukus, smėlis sukasi verpetais, mirko pėdas į vandenį. Rankų pirštai šąla, smarkiau įsisupu į apsiaustą. Laukiame svarbios aki-

mirkos – penktos valandos. Šiandien yra spalio pirmoji: tai galutinis laikas, kada dar gali ateiti laiškas, atversiantis Karoliui darbo galimybes. Jei iki 17.00 elektroninė pašto dėžutė tebebus tuščia, vadinsi, mes keliausime. Sunku nusėdėti: ant menko kortų namelio padėta viena tų svajų, kokios slepiasi dažno vaiko sieloje.

Laikas teka pamažu. Liko vos 15 minučių. Jaudulys it vaikystėje artėjant n-tųjų Naujųjų dūžiams, nors puikiai žinai, kad jie vis tiek ateis. Penkios. Viskas! Lyg per miglą apsikabiname. Jau pažadėta vienas kitam – dabar kelio atgal nėra. Žinome tik tiek, kad kelionę autostopu aplink pasaulį pradėsime sausio pirmąją, iškeliausime metų, gal pusantrų, laikui, miegosime palapinėje, valgysime patį paprasčiausią maistą. Laukia trys mėnesiai rimto rengimosi Keliui, apie kurį kol kas nieko nenumanome. Lėtai velku kojas, nors mieliau voliočiausi smėlyje ir laigyčiau kopomis, nes vidus siaučia. Negaliu rasti vietos toje beribėje pakrantėje. Nebežinau – nuo jaudulio ar žvarbaus vėjo virpu.

Šviečia blanki Anglijos rudens saulė. Rusvi laukai dabar atrodo kitaip – visa uždažo jaudulys. Kokie kalnai ar dykumos mūsų laukia, kokie iššūkiai ir kokios negandos? Mintimis sunku viską aprėpti, panašiai, lyg galvočiau apie Visatos tolius. Nuo ko pradėti, už ko griebtis? Ko gero, reikia pasakyti šeimoms, kad jų laukia aibė neramių naktų. Suspaudyti telefono mygtukų ar parašyti laiško nedrįstu. Lauksiu, kai tai galėsiu padaryti akis į akį. Karolis savo tėvus telefonu perspėjo netrukus. „Savanaudis“, – pyktelėjo tąkart Karolio mama. Tėtis tik palingavo galvą.

■ ■ ■

Besirengdama kelionei ištaikau keletą dienų grįžti į Lietuvą. Pati geriausia proga susėsti prie stalo su šeima ir pranešti geras / blogas žinias. Įkvepiu giliai oro gurkšnį ir murmteliu: „Tai keliausiu aplink pasaulį.“ Nuskamba kažkaip neįtikinamai, netgi juokingai, lyg būčiau pasakiusi, kad tądien iš drausmės gavau dvejetą. Tyla. Degančiomis ausimis laukiu pasmerkiančio nuosprendžio. Mama susiima už galvos, nes, matyt, ten jau sukasi vaizdinga juosta apie galvažudžius ir kitus lydinčius pavojus. Sesers ir jos vyro akys

sužvilga. Laukiu tėčio reakcijos. „Įdomu“, – pasakė jis tąkart, pats gimęs nuotykių žmogumi. Nors vienintelei mamai šis sumanymas – neapžiojamas košmaras, aš suprantu, kad šeima keliaus su manimi.

■ ■ ■

Karolio tėvai kelione susižavi ne iškart. Jie nepatikliai klausinėja, ar užtenka tokiam žygiui mūsų patirties ir kokių galų apskritai imamės tokio sumanymo, kuris gali baigtis nežinia kuo. Suprantama. Juk aiškios ateities perspektyvos ir karjeros užmojai staiga teškiami klozetan ir su šypsena veide nuleidžiami.

Iš pradžių į mūsų žygį žvelgė labai atsargiai, artimieji ištikimai keliaus drauge.

Bičiuliai pritaria idėjai, tačiau kai kurie turbūt kraipo galvą kur už kampo, o gal prunkščia į kumštį. „Tokia kvaila mintis man tikrai nebūtų šovusi į galvą“, – pasakė viena skeptikė, o keletas draugų susilažino, kad kelyje neištversime nė trijų mėnesių. „O dušas? Kur jūs galvą plausit? Dražužius skalbsit?“ – rūpinosi draugės, ir negaliu ant jų pykti, žmonės iš tiesų mąsto praktiškai. Juk keliausime ne nuo viešbučio prie viešbučio, pinigų turėsime tik tiek, kiek sugebėsime susitaupyti, tad teks suktis su tuo, ką aplinkybės pasiūlys.

■ ■ ■

Spalio mėnesį gelstant lapams ir šąlant orams filosofines šlepetes paliekame už durų ir pradedame apčiuopiamus darbus. Nerimauti ir klausytis artimųjų atkalbinėjimų nebėra kada. Rudens mėnesiai anksčiau įstumdavo į meškos olą mieguistam laikui, o dabar atrodo, kad širdis padūko kraują greičiau varinėti. Gena didžiulis darbų maratonas.

„Kur pradėsite?“ – klausinėja draugai. Kai kurie pasiryžo mūsų kelionę nuo sofos stebėti. O kaip keliausime, mums ir patiems kol kas neaišku, nes per pastarąsias dienas Kelio dalis tenka perstumdyti lyg dėlionę. Niekaip negalime atrasti atitinkančių kraštų: paprasta nubrėžti liniją per žemėlapi, peršokant kalnus, kelių sprindžių jūrą perplaukiant krauliu, valstybių sienas

pereinant, lyg jos neegzistuotų. Maršrutą pieštuku Karolis brėžia per žemėlapį ne tik vengdamas galimų karų ar norėdamas pamatyti gamtos stebuklus, bet ir pakludamas siaubingam vizų gavimo procesui.

Kelionei nusprendžiame skirti pusantrų mūsų gyvenimo metų. Lašas jūroje, pasakytų žmogus savo gyvenimo kelionės pabaigoje. Kai kurie stebisi, kodėl taip tiksliai apsibrėžiame laiką. Juk jei jau pasiryžome keliauti, tai gal apskritai visą gyvenimą galime skirti sumaiščiai ir klajoklio lazda? O gal tiesiog pabūgome, kad Kelias gali suvilioti ir nebepaleisti? Tiesa ta, kad perskaičiaavę santaupas ir numatę dienos biudžetą supratome, kad pinigų užteks pusantrų metų ekspedicijai. „O kodėl rėmėjų neieškot?“ – mygo tėtis. Hm, parėmusieji kelionę pinigais stumtų į keblią padėtį. Gal tektų derintis prie jų įgeidžių, turėtume būti nuolat pastebimi ir svarbūs, šmėžuoti laikraščių puslapiuose ir, jei nuotykiškai nesikloja, vieną kitą įvykį paryškinti skaniosiomis smulkmenomis. Nemokėjome brautis į eterį, nelabai ir norėjome. Dirbsime, kaip išeina, ir kiek jau prikapsėjo centų, tiek turės užtekti.

Bekalbėdami apie kelionės tikslus mes supratome, kad mums abiem buvo svarbu ne tik keliauti, bet ir dalytis išgyventomis akimirkomis su artimiausiais žmonėmis, juos „pasimti“ į kelionę. Tąkart nusprendę papasakoti pasauliui apie Lietuvą, dabar papasakosim Lietuvai apie pasaulį. Tik atverdami savo patirtį galėsime įprasminti kelionės išpūdžius, neleisti laikui jų išblukinti.

■ ■ ■

Sėdžiu prie kuprinės ir galvoju, ką privalau jon dėtis. Iš pradžių man tai buvo košmaras. Net ir savaitės žygiui paruoštas krepšys būna pilnutėlis, ne kartą teko skausmingai svarstyti, argi tikrai reikia trečio megztinio ar penktos kojinių poros. Šįkart iškeliaujame ne savaitgaliui, juolab kad ten – visur – bus ir šalta, ir karšta, bus maliarinių uodų ar laukinių gyvūnų. Į tą vieną kuprinėlę reikia suspausti visus metų namus. Karolio mama sunerimsta: dabar, kai lauke šalta, gali pakentėti, nes žinai, kad netrukus sugrįši į šiltus namus. O vienintelė mūsų kelionės užuovėja, džiovykla ir virtuvė bus palapinė, į kurią lįsime šildytis ar gintis nuo vabzdžių.

Peržiūrime visus savo turimus daiktus. Reikia namų, gultų ir patalo. Žinia, mūsų namai bus palapinė. Iš pradžių – netgi dvi. Tąkart atrodo, kad tai vienintelė galimybė rasti asmeninės erdvės. Lovas atstos siauri kilimėliai. Kareiviški miegmaišiai turėtų tikti, kai lauke speigas. Planuodami kelionę nepaisome dienovidinių ar sezonų. Pakliūsime į speigą – teks traukti lauk šiltą sermėgą ir drūtą miegmaišį, kuris, duokdie, apsaugos mus ir neteks sustirti. Jei lauke kepins ir mes miegosime kokioje pašiūrėje – nuleisime tinklą nuo uodų. Pliaups lietus – mus gelbės neperšlampami drabužiai. Batais minsime ilgus šalčio ar stačius kalnų kilometrus, sandalais apautos pėdos kvėpuos per karščius. Valgysime tai, ką valgo vietiniai, bet gali būti, kad teks košę virti dykumoje ar gūdžiame miške. Dujinė viryklė naudinga nebent išsivysčiusiuose kraštuose, kur didmiestyje galima nusipirkti dujų balionėlį. Afrikoje tik į uodegą papūstume tokiam *išmislui*. Tačiau tarp keliautojų yra labai praktiškų žmonių, ir vienas jų mums parodo, kaip iš dviejų kokakolos skardinių sumeistrauti spiritinę viryklėlę, lengvą kaip pūkas. Juk spirito turės ne viena pasaulio vaistinė.

Imu aiškiai suprasti, kad kraunant kuprinę reikia galvoti tik apie pačius pačius svarbiausius dalykus. Negalėsiu pasiimti malonių smulkmenų ar knygų lentynos, spintoje lieka kabėti suknelių virtinė. Ateina metas, kai dėvėsiu tas pačias kelnes ištisus metus, kelerius marškinėlius ir apskritai turėsiu tapti bebaimiu vyru. Apie niekniekius svajojančiai merginai tikriausiai čia ne vieta. Turiu tai įsisąmoninti ir dar kartą persvarstyti, ko iš tikrųjų reikia.

■ ■ ■

Pokalėdinis laikotarpis varo į tikrą neviltį. Liko vos savaitė, artėja Kelionės pradžia, daiktų sąrašas nusidriekęs, o kuprinė – ne guminė. Gerokai plušu, kol surikiuoju viską. Regis, ji tuoj suplys ir iššoks ką tik įgrūsti megztiniai. Kaip tyčia, mačiau Karolio kambarį: jame tvarkingai išrikiuoti daiktai, nekantriai laukiantys, kada galės lengvai sulįsti į kuprinę, ir šioji pati užsliuogs ant pečių. Maniškė tikriausiai nepralįs nė pro namų durų staktą. Bus juoko, kai abu dantis sukandę bandysime sugrūsti viršsvorę tetulę į mašiną ir užstumti duris. Iškeliausime kaip keturi asmenys – mes ir dvi kuprinės. Et,

dabar nuleidžiu rankas ir traukiu geriau pasikalbėti su seserimi, paglostyti jos vaikų, kurių nematysiu ištisus pusantrų metų. Tikriausiai grįžus jie bus jau gerokai ūgtelėję.

Viena draugė prie arbatos puodelio mane ramina, kad tai trumpas metas, per kurį, žiūrėk, nieko ypatingo savame krašte ir nenutiks. Žmonės sėsliai gyvendami keisis vangiai. „Tu tik pagalvok, – ji sako, – per pastaruosius metus turbūt nieko stebuklingo neįvyko.“ Jeigu jau dabar pradėsiu graužtis iš ilgesio ar abejonės, nieko gero nebus. Neduokdie dar neiškeliavus pasiilgti patogaus knygos skaitymo su arbata ant sofos. Galbūt pradėsiu klausinėti apie egzistencijos prasmę, o gal imsiu ir išsigąsiu mirties, apie kurią anksčiau susimąstydavau nebent per kokias laidotuves.

■ ■ ■

Savaitė iki išvykimo. Suprantama, paskutinės prieškelioninės akimirkos pilnos iš kažkur netikėtai atsiradusių rūpesčių. Atrodo, visi darbiniai dalykai susispaudžia į vieną didelį rutulį ir paskutinėmis minutėmis ritasi nuo kalno. Matau, Karolis nervinasi. Mums norėtųsi, kad kelionė prasidėtų sklandžiai. O aš kaip uraganas lakstau ir bandau pričiupti paskutinius daiktus, nudirbti likusius darbus.

Atsisveikinimo akimirkos su artimaisiais veda iš proto. Atrodo, išverksiu visas ašaras. Ko taip sriūbauju? Juk leidžiuosi į Gyvenimo Kelionę. Tik juoda mintis it šešėlis šmėkšteli: nuoširdžiai nežinau, ar sugrįšiu į mielas vietas, ar sutiksiu ypatingų žmonių. Išeinu su nešuliu ant kupros nenuoduodama, kur Kelias mus nuves, nes viskas šakėm ant vandens rašyta. Metu akį į batų dėžę, sykais netvarkingą, pilną batų, pasirengusių nešti mane iki parduotuvės ar ežero. Jiems nekiltų mintis leistis į kelią iki susidėvėjimo.